

Na osnovu člana 16. stav 4. Zakona o Vladi Zeničko-dobojskog kantona-Prečišćeni tekst („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj 7/10) na prijedlog Ministarstva za rad, socijalnu politiku i izbjeglice, Vlada Zeničko-dobojskog kantona na 67. sjednici održanoj 25.08.2016. godine, d o n o s i

ZAKLJUČAK

I.

Prihvata se mišljenje Ministarstva za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona na Prednacrt Zakona o štrajku.

II.

Stav Vlade Zeničko-dobojskog kantona iz tačke I. ovog zaključka upućuje se u dalju skupštinsku proceduru.

III.

Zaključak stupa na snagu danom donošenja.

Broj: 02-_____/16.

Datum, 25.08.2016. godine

Z e n i c a

PREMIJER

Miralem Galijašević

DOSTAVLJENO:

1x Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice,

1x Stručna služba Skupštine

1x a/a.

ZENIČKO-DOBOJSKI KANTON

VLADA
n/r Premijera
n/r Sekretara

Broj: 09-02-12746-2/16
Zenica, 09.08.2016. godine

PREDMET: Mišljenje na Prednacrt zakona o štrajku, d o s t a v l j a s e

Postupajući u skladu sa zaduženjem Federalnog ministarstva rada i socijalne politike, a s obzirom da je oblast socijalne politike u zajedničkoj nadležnosti federalne vlasti i kantona, u skladu sa članom III.2. i III.3. Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, dostavljen je u proceduru tekst Prednacrtu Zakona o štrajku radi mišljenja.

S tim u vezi, Stručna služba Skupštine zatražila je od Vlade Zeničko-dobojskog kantona i ovog ministarstva mišljenje na predloženi Prednacrt zakona.

Nakon razmatranja dostavljenog Prednacrtu zakona, Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice daje sljedeće:

MIŠLIJENJE

Važeći Zakon o štrajku u Federaciji Bosne i Hercegovine donesen je 21.03.2000. godine, a kako se radi o pravu na štrajk kao jednom od osnovnih sindikalnih prava koje spada u ekonomska i socijalna prava podržavamo stajalište da je opravdana potreba za donošenjem novog zakona koji će detaljno i sveobuhvatno pristupiti uređenju načina ostvarivanja ovog prava. Također Ministarstvo podržava razloge za donošenje ovog zakona koji su utemeljeni na stajalištu da štrajk bude krajnji oblik rješavanja kolektivnih radnih sporova kada nije moguće da se kolektivni spor riješi mirnim putem.

O pravu na štrajk zaposlenih u organima unutrašnjih poslova, upravama i službama za upravu donijet će se poseban zakon, kako je to predviđeno općim odredbama predmetnog zakona i stajališta smo da je ovo dobro zakonsko rješenje s obzirom na specifičnost organizacije rada u ovim institucijama.

Predloženi zakon predviđa, u odnosu na dosadašnje zakonsko rješenje, da je moguće organizovati štrajk kod poslodavca kao cjeline ili u nekom od organizacionih dijelova, te za područje djelatnosti ili kao generalni štrajk za teritoriju Federacije.

Pozitivna je novina obaveza organizatora štrajka da, ako se organizuje štrajk na teritoriji kantona, odnosno Federacije BiH mora se štrajk najaviti vladi kantona odnosno Vladi Federacije BiH.

S obzirom da je trenutno važeći Zakon o štrajku donesen 21.03.2000. godine i objavljen u Službenim novinama Federacije BiH broj: 14/00, konkretna primjedba na tekst Prednacrtu Zakona o štrajku odnosi se na član 28. Prednacrtu Zakona, gdje broj: „14/98“ treba zamijeniti brojem: „14/00“. Na ovaj način bi se ispravila štamparska greška u Prednacrtu Zakona.

S poštovanjem,

Dostavljeno:

1x Naslov
1x a/a

MINISTAR

Nurdehan Šahinović

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
FEDERALNO MINISTARSTVO RADA I SOCIJALNE POLITIKE**

Prednacrt

ZAKON O ŠTRAJKU

Sarajevo, juli 2016. godine

ZAKON O ŠTRAJKU

DIO PRVI - OPĆE ODREDBE

Član 1. (Predmet Zakona)

- (1) Ovim zakonom uređuje se postupak u kojem radnici, radi zaštite i ostvarivanja svojih profesionalnih interesa, ekonomskih i socijalnih prava, ostvaruju pravo na štrajk u Federaciji Bosne i Hercegovine.
- (2) Štrajkom se, u smislu ovog zakona, smatra organizovani prekid rada u privrednom društvu, ustanovi i kod drugog pravnog ili fizičkog lica (u daljem tekstu: poslodavac).
- (3) Pravo na štrajk zaposlenih u organima unutrašnjih poslova, uprave i službi za upravu uredit će se posebnim zakonom.
- (4) Do donošenja posebnog zakona, pravo na štrajk zaposlenih iz stava (3) ovog člana primjenjuju se odredbe ovog zakona.

Član 2. (Učestvovanje u štrajku)

- (1) Radnici slobodno odlučuju o učešću u štrajku.
- (2) Organizovanje i učestvovanje u štrajku organizovanom u skladu sa odredbama ovog zakona, kolektivnog ugovora i pravilima sindikata o štrajku, ne predstavlja povredu ugovora o radu, odnosno povredu radne obaveze.
- (3) Poslodavac ne može sprječavati radnike da organizuju štrajk i učestvuju u njemu, kao ni upotrebljavati prijetnje i prinude radi okončanja štrajka.
- (4) Poslodavac ne može omogućiti određene povlastice za radnike koji ne učestvuju u štrajku, radi njihovog neučešća u štrajku.

Član 3. (Vrste štrajka)

- (1) Štrajk se može organizovati kod poslodavca kao cjeline ili u njegovom organizacionom dijelu, u području djelatnosti, te kao generalni štrajk za teritoriju Federacije Bosne i Hercegovine.
- (2) Štrajk se može organizovati i kao štrajk upozorenja, koji može trajati najduže dva sata.
- (3) Štrajk solidarnosti se može organizovati sa ciljem da se pruži podrška štrajku organizovanom kod drugog poslodavca, u kojem slučaju moraju biti ispunjeni svi uvjeti predviđeni ovim zakonom za organizovanje štrajka, osim obaveze na pokušaj mirnog rješavanja spora odnosno arbitraže.
- (4) Pravo na štrajk radnika u područjima djelatnosti od općeg interesa može se ostvariti pod uvjetima propisanim ovim zakonom, ukoliko ta pitanja nisu uređena posebnim zakonom.

DIO DRUGI - ODLUKA O STUPANJU U ŠTRAJK I NAJAVA ŠTRAJKA

Član 4.

(Odluka o stupanju u štrajk)

- (1) Odluku o stupanju u štrajk donosi nadležni organ reprezentativnog sindikata kod poslodavca kao cjeline, organizacionog dijela poslodavca, područja djelatnosti na teritoriji kantona, odnosno Federacije Bosne i Hercegovine.
- (2) Ukoliko kod poslodavca nije organizovan sindikat, odluku o štrajku može donijeti više od polovine zaposlenih kod tog poslodavca.
- (3) Odluku o stupanju u štrajk kod poslodavca može donijeti i nadležni organ bilo kojeg sindikata formiranog kod tog poslodavca, ukoliko je podrži više od polovine zaposlenih.

Član 5.

(Sadržaj odluke o stupanju u štrajk)

- (1) Odlukom o stupanju u štrajk utvrđuju se:
 - a) zahtjevi radnika i organ prema kojem su upućeni zahtjevi,
 - b) vrijeme otpočinjanja štrajka,
 - c) mjesto održavanja štrajka,
 - d) sastav štrajkačkog odbora, odnosno lica koja zastupaju interese radnika.
- (2) Prije donošenja odluke o stupanju u štrajk, poslodavac i sindikat zajednički utvrđuju mjesto održavanja štrajka.

Član 6.

(Najava štrajka)

- (1) Štrajk se najavljuje poslodavcu dostavljanjem odluke o stupanju u štrajk najkasnije 14 dana prije dana određenog za početak štrajka.
- (2) Štrajk upozorenja najavljuje se poslodavcu najkasnije pet dana prije početka štrajka.
- (3) Istovremeno sa najavom štrajka, organizator štrajka dužan je da o vremenu i mjestu održavanja štrajka obavijesti nadležno ministarstvo unutrašnjih poslova.
- (4) Štrajk koji se organizuje na teritoriji kantona, odnosno Federacije Bosne i Hercegovine najavljuje se vladi kantona, odnosno Vladi Federacije Bosne i Hercegovine i nadležnim ministarstvima.

DIO TREĆI - MIRNO RJEŠAVNJE SPOROVA

Član 7.

(Postupak mirnog rješavanja sporova)

Štrajkački odbor i pregovaračko tijelo koje odredi poslodavac, dužni su od dana dostavljanja odluke o stupanju u štrajk kao i za vrijeme trajanja štrajka, pokušavati sporazumno riješiti nastali spor ili nastali spor povjeriti posebnom tijelu za mirenje koje strane u sporu sporazumno formiraju.

Član 8.

(Obaveza provođenja postupka mirnog rješavanja sporova)

- (1) Štrajk ne može započeti prije okončanja postupka mirenja predviđenog u Zakonu o radu ili drugom posebnom zakonu, odnosno prije provođenja drugog načina mirnog rješavanja spora o kojem su se strane sporazumjele.
- (2) Postupak mirenja iz stava (1) ovog člana ne može trajati duže od pet dana od dana dostavljanja zahtjeva tijelu za mirenje.
- (3) Strane u sporu mogu odbiti ili prihvatiti prijedlog tijela za mirenje.

Član 9.

(Arbitraža)

- (1) Ukoliko se spor ne riješi u roku od 30 dana od dana početka štrajka, strane u sporu rješavanje spora mogu povjeriti arbitraži.
- (2) Imenovanje arbitara i arbitražnog vijeća, te druga pitanja u vezi s tim uređuju se kolektivnim ugovorom ili sporazumom strana.
- (3) Prilikom iznošenja spora pred arbitražu strane u sporu određuju pitanje koje iznose pred arbitražu.
- (4) Odluka arbitraže je konačna i protiv nje žalba nije dopuštena, niti se može voditi sudski spor.

DIO ČETVRTI - ORGANIZOVANJE I VOĐENJE ŠTRAJKA

Član 10.

(Obaveza učesnika u štrajku)

Štrajkački odbor i radnici u štrajku dužni su štrajk organizovati i voditi na način kojim se ne ugrožava bezbjednost lica i imovine i zdravlja ljudi, onemogućava nanošenje neposredne materijalne štete poslodavcu nasilnim putem i omogućava nastavak rada po okončanju štrajka.

Član 11.
(Zabrana učesnicima štrajka)

Štrajkom se ne smiju sprječavati radnici koji ne učestvuju u štrajku da rade, niti se smije sprječavati poslodavac da raspolaže sredstvima kojima obavlja djelatnost.

DIO PETI - SPORAZUM O POSLOVIMA KOJI SE NE MOGU PREKIDATI ZA VRIJEME ŠTRAJKA

Član 12.
(Sadržaj sporazuma o poslovima koji se ne mogu prekidati za vrijeme štrajka)

- (1) Sindikat i poslodavac sporazumno utvrđuju poslove koji se ne mogu prekidati za vrijeme štrajka. Štrajk ne može započeti prije utvrđivanja ovog sporazuma.
- (2) Sporazum iz stava (1) ovog člana sadrži: odredbe o poslovima i broju radnika koji su dužni da rade za vrijeme štrajka ili isključenja sa rada radi osiguranja minimuma procesa rada (proizvodno održavajući poslovi), osiguranja neophodnih uvjeta života i rada stanovništva, odnosno rada drugih pravnih lica, kao i radi osiguranja imovine i sprječavanja ugrožavanja života i lične sigurnosti i zdravlja stanovništva (javne službe).
- (3) Sporazumom iz stava (1) ovog člana ne smije se ograničiti pravo na štrajk.
- (4) Poslodavac je dužan da, najkasnije u roku od tri dana od dana prijema odluke o stupanju u štrajk, sindikatu ponudi prijedlog poslova koji se ne mogu prekinuti za vrijeme štrajka.
- (5) Ukoliko poslodavac u roku iz stava (4) ovog člana ne ponudi prijedlog poslova koji se ne mogu prekinuti za vrijeme štrajka, sindikat može predložiti poslodavcu poslove koji se ne mogu prekidati za vrijeme štrajka, a poslodavac je dužan izjasniti se na ponuđeni prijedlog u roku od naredna tri dana. U suprotnom se smatra da je prihvatio ponuđeni prijedlog.

Član 13.
(Spor o poslovima koji se ne mogu prekidati za vrijeme štrajka)

- (1) Ukoliko se sindikat i poslodavac u roku od tri dana od dana prijema prijedloga poslova ne uspiju sporazumjeti o poslovima koji se ne mogu prekidati za vrijeme štrajka, nastali spor se povjerava arbitraži, odnosno drugom tijelu za mirno rješavanje nastalog spora.
- (2) Ukoliko kolektivnim ugovorom ili drugim sporazumom nije predviđen sastav arbitraže, arbitražu čine po jedan predstavnik sindikata i poslodavca, te nezavisni član kojeg sporazumno određuju sindikat i poslodavac.

Član 14.

(Rješavanje spora o poslovima koji se ne mogu prekidati za vrijeme štrajka)

- (1) Postupak rješavanja nastalog spora o poslovima koji se ne mogu prekidati za vrijeme štrajka ne može trajati duže od tri dana od dana dostavljanja zahtjeva za sporazumno rješavanje tijelu predviđenom za mirno rješavanje nastalog spora.
- (2) Ako strane rješavanje spora povjere tijelu za mirno rješavanje nastalog spora, odluka ovog tijela je obavezujuća i konačna i protiv nje se ne može uložiti žalba niti voditi sudski spor.
- (3) Ukoliko tijelo za mirno rješavanje ne uspije postići sporazum o poslovima koji se ne mogu prekidati za vrijeme štrajka, odnosno ukoliko se poslodavac i sindikat ne usaglasе oko sastava tijela predviđenog za mirno rješavanje nastalog spora, rješavanje nastalog spora prepušta se nadležnom sudu.
- (4) Poslovi koji se ne mogu prekidati za vrijeme štrajka mogu se urediti i kolektivnim ugovorom.

DIO ŠESTI - ŠTRAJK U DJELATNOSTIMA OD OPĆEG I POSEBNOG INTERESA

Član 15.

(Vrste djelatnosti od općeg i posebnog interesa)

- (1) Djelatnosti od općeg i posebnog interesa u smislu ovog zakona su djelatnosti u oblasti:
 1. snabdijevanja električnom energijom i vodosnabdjevanja;
 2. željezničkog, vazdušnog, poštanskog saobraćaja;
 3. telekomunikacija;
 4. javnog rtv servisa;
 5. komunalne djelatnosti;
 6. djelatnosti zaštite od požara;
 7. zdravstvene i veterinarske zaštite;
 8. sistema bezbjednosti Federacije Bosne i Hercegovine.
- (2) Druge djelatnosti čiji bi prekid rada mogao ugroziti život i zdravlje ljudi ili nanijeti štetu velikih razmjera, pod određenim uvjetima mogu se smatrati djelatnostima od općeg odnosno posebnog interesa, kao što su poslovi neophodni za izvršavanje međunarodnih obaveza, hemijska industrija, industrija čelika, crna i obojena metalurgija, poslovi koji se obavljaju sredstvima ili materijalima koji emitiraju radiološko odnosno jonizirajuće zračenje i slično.

Član 16.

(Štrajk u djelatnostima od općeg i posebnog interesa)

- (1) Štrajk u djelatnostima iz člana 15. ovog zakona ne može započeti ukoliko se ne obezbjedi minimum procesa rada potreban za obezbjeđenje sigurnosti ljudi i imovine odnosno neophodnih uvjeta za život i rad građana.

- (2) Minimum procesa rada i način njegovog obezbjeđenja utvrđuje se aktom poslodavca, odnosno kolektivnim ugovorom područja djelatnosti.
- (3) Ukoliko ti poslovi nisu utvrđeni na način predviđen stavom (2) ovog člana, te poslove sporazumom utvrđuju poslodavac i sindikat.
- (4) Na sklapanje sporazuma iz stava (3) ovog člana i na postupak mirenja u djelatnostima od općeg odnosno posebnog interesa, primjenjuju se odredbe ovog zakona.

Član 17.

(Obezbjeđenje minimuma procesa rada)

- (1) Poslodavac može zahtijevati, u cilju obezbjeđenja minimuma procesa rada, da najviše 1/3 radnika bude na raspolaganju poslodavcu.
- (2) Radnici koji su angažovani za obezbjeđenje minimuma procesa rada, dužni su za vrijeme štrajka izvršavati naloge poslodavca.

Član 18.

(Najava štrajka u djelatnostima od općeg i posebnog interesa)

U djelatnostima od općeg, odnosno posebnog interesa, štrajk se najavljuje poslodavcu najkasnije 20 dana prije početka štrajka, dostavljanjem pisane odluke o stupanju u štrajk.

Član 19.

(Shodna primjena ostalih odredbi ovog zakona)

Za sva pitanja koja nisu posebno regulisana za djelatnost od općeg, odnosno posebnog interesa primjenjuju se odredbe ovog zakona.

DIO SEDMI - PRAVA I OBAVEZE UČESNIKA U ŠTRAJKU

Član 20.

(Uvjeti za isključenje sa rada)

- (1) Poslodavac ne može zapošljavati nove radnike koji bi zamijenili učesnike u štrajku, a radnike koji ne učestvuju u štrajku može isključiti iz procesa rada samo kao odgovor na već započeti štrajk.
- (2) Isključenje sa rada ne može započeti prije isteka osam dana od dana početka štrajka.
- (3) Broj radnika isključenih iz procesa rada ne može bit veći od polovine broja radnika u štrajku.
- (4) Isključenje radnika iz procesa rada može trajati najduže do okončanja štrajka.

- (5) Poslodavac je dužan za radnike isključene iz procesa rada uplaćivati doprinose za socijalno osiguranje utvrđene zakonom, na iznos osnovne plate prema ugovoru o radu.

Član 21.
(Zaštita učesnika u štrajku)

Organizovanje i sudjelovanje u štrajku pod uvjetima utvrđenim ovim zakonom ne predstavlja povredu radne obaveze, niti može imati za posljedicu otkaz ugovora o radu.

Član 22.
(Pravo na plaću i socijalno osiguranje)

- (1) Radniku koji sudjeluje u štrajku plaća se smanjuje srazmjerno vremenu sudjelovanja u štrajku, ukoliko se poslodavac i štrajkački odbor drugačije ne dogovore.
- (2) Izuzetno od stava (1) ovog člana radnik koji je sudjelovao u štrajku ima pravo na naknadu plaće u visini plaće koju bi ostvario da je radio, ukoliko se štrajk organizovao zbog neisplaćenih plaća.
- (3) Radnici koji su dužni da rade za vrijeme štrajka radi obezbjeđenja minimuma procesa rada imaju pravo na plaću srazmjerno vremenu provedenom na radu.
- (4) Radnici u štrajku imaju pravo na penzijsko i invalidsko osiguranje, zdravstveno osiguranje i osiguranje za slučaj nezaposlenosti, u skladu sa zakonom.
- (5) Radnici koji organizuju i sudjeluju u štrajku suprotno odredbama ovog zakona nemaju prava utvrđena st. (2) i (4) ovog člana.

DIO OSMI - SUDSKA ZAŠTITA

Član 23.
(Sudska zabrana nezakonitog štrajka i naknada štete)

- (1) Poslodavac može podnijeti zahtjev nadležnom sudu radi zabrane organizovanja i provođenja štrajka suprotno odredbama ovog zakona, kolektivnog ugovora i pravila sindikata.
- (2) Ukoliko štrajkački odbor ne prihvati upozorenje poslodavca, poslodavac u naredna tri dana podnosi nadležnom sudu zahtjev za zabranu organizovanja i provođenja štrajka suprotno odredbama ovog zakona, kolektivnog ugovora i pravila sindikata.
- (3) Ukoliko poslodavac ne postupi po odredbama iz stava (2) ovog člana, smatra se da je štrajk organizovan u skladu sa zakonom, kolektivnim ugovorom i pravilima sindikata.
- (4) Poslodavac može zahtijevati naknadu štete koju je pretrpio zbog nezakonito organizovanog štrajka.

Član 24.

(Sudska zabrana zbog nezakonitog isključenja sa rada -lockout i naknada štete)

- (1) Sindikat može zahtijevati od nadležnog suda da zabrani isključenje radnika iz procesa rada provedenog u suprotnosti sa odredbama ovog zakona.
- (2) Sindikat može zahtijevati naknadu pretrpljene štete od poslodavca zbog nezakonitog isključenja iz procesa rada.

Član 25.

(Sudsko odlučivanje)

- (1) U slučajevima iz čl. 23. i 24. ovog zakona nadležan je općinski sud prema sjedištu poslodavca.
- (2) Sud u postupku zbog nezakonitog organizovanja štrajka i nezakonitog isključenja sa rada odlučuje u roku od pet dana, od dana podnošenja zahtjeva od poslodavca ili sindikata.

DIO DEVETI - NADZOR NAD PRIMJENOM ZAKONA I KAZNE NE ODREDBE

Član 26.

(Nadzor nad primjenom zakona)

- (1) Zakonski nadzor nad primjenom ovog zakona vrši Federalno ministarstvo rada i socijalne politike.
- (2) Inspekcijski nadzor nad primjenom ovog zakona vrši kantonalna, odnosno federalna inspekcija rada.

Član 27.

(Vrste i visine prekršaja)

- (1) Novčanom kaznom od 500,00 KM do 5.000,00 KM kaznit će se za prekršaj sindikat koji je organizovao štrajk, odnosno organizator štrajka ako:
 1. organizuje štrajk suprotno odredbama, čl. 4. i 6. ovog zakona;
 2. započne štrajk prije provođenja postupka mirenja odnosno drugog načina mirnog rješavanja nastalog spora, član 8.;
 3. organizuje štrajk suprotno članu 10. ovog zakona;
 4. organizuje štrajk u djelatnostima od općeg odnosno posebnog interesa bez obezbjeđenja minimuma procesa rada, član 16.
- (2) Novčanom kaznom od 1.000,00 KM do 5.000,00 KM kaznit će se poslodavac – pravno lice ako:
 1. postupi suprotno članu 2. stav (3) ovog zakona;
 2. poduzme isključenje radnika sa rada suprotno članu 20. ovog zakona;
 3. postupi suprotno članu 22. u dijelu koji se odnosi na plaću i prava iz socijalnog osiguranja.

- (3) Za prekršaje iz stava (2) ovog člana kaznit će se i odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom od 500,00 KM do 3.000,00 KM.

DIO DESETI - PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 28.

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaje primjena Zakona o štrajku („Službene novine Federacije BiH“, broj: 14/98).

Član 29.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenim novinama Federacije BiH“.

OBRAZLOŽENJE

PREDNACRTA ZAKONA O ŠTRAJKU

I - USTAVNI OSNOV

Ustavni osnov za donošenje ovog zakona sadržan je u odredbama člana IV.A.20.(1)d), a u vezi sa članom III.2.e) i članom II.A.2.1) Ustava Federacije Bosne i Hercegovine.

Prema odredbama člana IV.A.20.(1)d) Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, Parlament Federacije BiH nadležan je za donošenje zakona o vršenju funkcija federalne vlasti, a prema odredbama člana III.2.e) federalna vlast i kantoni nadležni su za socijalnu politiku.

Prema odredbama člana II.A.2.1) Ustava Federacije BiH, Federacija Bosne i Hercegovine osigurava primjenu najvišeg nivoa međunarodno priznatih prava i sloboda. Ustavom Federacije Bosne i Hercegovine, članom II.1.I) svim osobama na teritoriji Federacije Bosne i Hercegovine garantirane su osnovne slobode, između ostalih, i sloboda okupljanja, sloboda udruživanja, sloboda osnivanja i pripadanja sindikatima i sloboda neudruživanja.

II - RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

S obzirom da je važeći Zakon o štrajku donesen 1998. godine, a da je pravo na štrajk jedno je od osnovnih sindikalnih prava koje spada u ekonomska i socijalna prava, ukazala se potreba za izradom novog Zakona koji će odgovoriti trenutnim potrebama sveukupnog ekonomskog stanja kao i potrebama radnika izazvanih novim ekonomskim i tržišnim uvjetima.

Pravo na štrajk se ostvaruje u okviru sindikalne slobode i predstavlja organizovani i unaprijed najavljeni pritisak radnika na poslodavce radi priznavanja ekonomskih i socijalnih interesa, te je stoga bilo neophodno detaljno i sveobuhvatno pristupiti uređenju načina ostvarivanja ovog prava.

Cilj ovog zakona je da štrajk bude krajnji oblik rješavanja kolektivnih radnih sporova i to onda kada nije moguće da se kolektivni spor riješi mirnim putem, odnosno nekim od oblika mirnog rješavanja.

Pravo na štrajk posmatra se u okviru odredbi koje uređuju sindikalnu slobodu. Univerzalnom deklaracijom o pravima čovjeka iz 1948. godine, svima je zagarantovano pravo da učestvuju u osnivanju sindikata ili da se pridruže sindikatu u cilju osiguranja svojih interesa. Međunarodni pakt o građanskim i političkim pravima iz 1966. godine, također utvrđuje pravo na udruživanje, a Međunarodni pakt o ekonomskim, socijalnim i kulturnim pravima iz 1966. godine utvrđuje pravo na štrajk.

Bosna i Hercegovina kao članica Međunarodne organizacije rada dužna je implementirati ratificirane konvencije ove organizacije. U ovom slučaju relevantne

konvencije, koje se odnose na reguliranje prava na štrajk, su Konvencija o pravu na udruživanje (poljoprivreda) C11, Konvencija o slobodi udruživanja i zaštiti prava na organiziranje C87 i Konvencija o pravu na organiziranje i kolektivno pregovaranje C98.

Revidirana Europska socijalna povelja Vijeća Europe utvrđuje pravo na kolektivno pregovaranje, uključujući pravo na štrajk (član 6). Pravo na štrajk mora osigurati svaka država ugovornica i ono može da se ograniči samo u skladu sa zakonom, a radi zaštite prava i sloboda, zaštite općeg interesa, državne sigurnosti, javnog zdravlja i morala.

Imajući u vidu navedeno, Vlada Federacije Bosne i Hercegovine je na sjednici održanoj 19.11.2013. godine utvrdila Nacrt Zakona o štrajku i naložila da se isti prije upućivanja u parlamentarnu proceduru još jednom razmotri na Ekonomsko socijalnom vijeću za teritoriju Federacije Bosne i Hercegovine. S tim u vezi, isti se našao na dnevnom redu 99-23. sjednice Ekonomsko socijalnog vijeća za teritoriju Federacije Bosne i Hercegovine, koja je bila zakazana za 19.12.2014. godine. Međutim, ova sjednica radi nedostatka kvoruma nije održana, tako da je Nacrt Zakona o štrajku stavljen na dnevni red prve naredne sjednicu održane 11.03.2014. godine, na kojoj je donesen zaključak da se održi tripartitni sastanak socijalnih partnera, te razmotre sporne odredbe Nacrta zakona o štrajku i o postignutom dogovoru izvršiti Ekonomsko socijalno vijeće.

Postupajući po navedenom zaključku, Federalno ministarstvo rada i socijalne politike je 26.03.2014. godine, je, putem elektronske pošte, zatražilo od Saveza samostalnih sindikata BiH i Udruženja poslodavaca u FBiH da se izjasne o terminu za održavanje zajedničkog sastanka. Međutim, i pored urgencija, socijalni partneri nisu predložili termin zajedničkog sastanka.

S obzirom da nakon utvrđivanja Nacrta, ovaj zakon nije bio upućen u parlamentarnu proceduru, niti su usaglašene sporne odredbe između socijalnih partnera, isti je vraćen u formu Prednacrta.

Kako se ovim zakonom uređuje oblast koja je u zajedničkoj nadležnosti federalne i kantonalnih vlasti, Prednacrt Zakona o štrajku je dostavljen svim kantonima radi pribavljanja mišljenja o istom.

III - OBRAZLOŽENJE PREDLOŽENIH PRAVNIH RJEŠENJA

Članom 1. - uređen je predmet Zakona i određen pojam štrajka pod kojim se podrazumijeva organizovani prekid rada u privrednom društvu, ustanovi i kod drugog pravnog ili fizičkog lica.

Ovim zakonom je određeno da se štrajk organa unutrašnjih poslova, uprave i službi za upravu, uređuje posebnim zakonom.

Član 2. - Ovim članom propisuje se pravo radnika da slobodno odlučuju o učešću u štrajku, te da organizovanje i učestvovanje u štrajku ne predstavlja povredu ugovora o radu, ukoliko je isti organizovan u skladu sa odredbama ovog zakona, kolektivnog ugovora i pravila sindikata.

Također, je propisana zabrana poslodavcu da sprječava radnike da organizuju štrajk i da učestvuju u njemu, da upotrebljava prijetnje i prinude radi okončanja štrajka, te da radi neučestvovanja u štrajku omogućiti određene povlastice za radnike koji ne učestvuju u štrajku.

Član 3. - Ovim članom predviđene su vrste štrajka, te je propisano da se štrajk može organizovati kod poslodavca kao cjeline ili u njegovom organizacionom dijelu, području djelatnosti, kao generalni štrajk, kao štrajk upozorenja ili štrajk solidarnosti.

Čl. 4. i 5. - propisano je ko donosi odluku o stupanju u štrajk i koji elementi odlukom o stupanju u štrajk moraju biti utvrđeni.

Član 6. - Ovim članom uređeni su rokovi za najavu štrajka poslodavcu odnosno nadležnom ministarstvu unutrašnjih poslova.

Čl. 7. i 8. - uređena je obaveza sporazumnog rješavanja nastalog spora ili povjeravanje nastalog spora posebnom tijelu za mirenje koje strane u sporu sporazumno formiraju. Utvrđena je zabrana započinjanja štrajka prije okončanja postupka mirenja predviđenog Zakonom o radu, drugim posebnim zakonom odnosno prije provođenja drugog načina mirnog rješavanja spora o kojem su se stranke sporazumjele, s tim da postupak mirenja ne može trajati duže od pet dana od dana dostavljanja zahtjeva tijelu za mirenje.

Članom 9. - uređen je postupak arbitraže, imenovanje arbitara i arbitražnog vijeća i konačnost arbitražne odluke.

Čl. 10. i 11. - utvrđene su obaveze organizatora i učesnika u štrajku sa aspekta zaštite zdravlja i sigurnosti ljudi i imovine, kao i zabrana sprječavanja radnika koji ne učestvuju u štrajku da rade, te poslodavac da raspolaže sredstvima kojima obavlja djelatnost.

Članom 12. - utvrđena je zabrana započinjanja štrajka prije utvrđivanja sporazuma između poslodavca i sindikata o poslovima koji se ne mogu prekidati za vrijeme štrajka, utvrđena sadržina navedenog sporazuma, zabrana ograničavanja prava na štrajk predmetnim sporazumom. Također propisan je rok od tri dana od dana prijema odluke o stupanju u štrajk u kojem je poslodavac obavezan da sindikatu ponudi prijedlog poslova koji se ne mogu prekidati za vrijeme štrajka, a u slučaju da poslodavac ne ponudi prijedlog poslova koji se ne mogu prekidati za vrijeme štrajka predviđena je mogućnost da sindikat može predložiti poslodavcu poslove koji se ne mogu prekidati za vrijeme štrajka.

Čl. 13. i 14. - U slučaju da sindikat i poslodavac u roku od tri dana od dana prijema prijedloga poslova, ne uspiju se sporazumjeti o poslovima koji se ne mogu prekidati za vrijeme štrajka, nastali spor se povjerava arbitraži, odnosno drugom tijelu predviđenom za mirno rješavanje nastalog spora.

Ovaj spor ne može trajati duže od tri dana od dana dostavljanja zahtjeva za sporazumno rješavanje tijelu predviđenom za mirno rješavanje. Odluka tijela za mirno rješavanje ovog spora je obavezujuća i konačna i protiv nje se ne može uložiti žalba niti voditi sudski spor. Predviđena je sudska nadležnost u slučaju da tijelo za

mirno rješavanje ne uspije postići sporazum u pogledu poslova koji se ne mogu prekidati za vrijeme štrajka odnosno ne usaglase u pogledu sastava mirovnog tijela.

Čl. 15. – 19. - Ovim članovima reguliran je štrajk u djelatnostima od općeg i posebnog interesa, postupak, određivanje minimuma procesa rada, te propisan rok od najkasnije 20 dana za najavu štrajka prije početka štrajka, uz mogućnost da poslodavac, a u cilju obezbjeđenja minimuma procesa rada, zahtjeva da najviše 1/3 radnika bude u procesu rada.

Članom 20. - zabranjeno je poslodavcu da zaposli nove radnike koji bi zamijenili radnike koji su u štrajku, a radnike koji ne učestvuju u štrajku može isključiti iz procesa rada samo kao odgovor na već započeti štrajk, te uvjeti pod kojima poslodavac može koristiti ovu mogućnost.

Čl. 21. i 22. - predviđena je zaštita učesnika u štrajku od otkaza ugovora o radu, pod utvrđenim uvjetima, kao i pravo poslodavca da radniku koji sudjeluje u štrajku smanji plaću srazmjerno vremenu sudjelovanja u štrajku, ukoliko se poslodavac i štrajkački odbor drugačije ne dogovore. Također su utvrđeni izuzeci u pogledu smanjenja plaće, kao i pravo na socijalno osiguranje radnika u štrajku.

Članom 23. - utvrđeni su uvjeti pod kojima se može sudskim putem zabraniti štrajk.

Čl. 24. i 25. - regulirana je mogućnost traženja sudske zabrane zbog nezakonitog isključenja sa rada i naknada štete, te je utvrđena nadležnost suda u ovom slučaju.

Članom 26. - propisana je nadležnost nad primjenom ovog zakona.

Članom 27. - propisane su kaznene odredbe i uređeno je pitanje odgovornosti sindikata, odnosno poslodavaca za propisane prekršaje i visine kazne za pojedine prekršaje.

Članom 28. - popisane su prijelazne i završne odredbe, kojim je utvrđen prestanak primjene Zakona o štrajku („Službene novine FBiH, br: 14/98), danom stupanja na snagu ovog zakona.

IV - FINANSIJSKA SREDSTVA

Za provođenje ovog zakona nije potrebno osigurati dodatna finansijska sredstva u Budžetu Federacije Bosne i Hercegovine.